

NOTAT

Status på Aftale om en styrket indsats mod socialt bedrageri

Baggrund

Som led i finanslovsaftalen for 2011 indgik den tidligere regering (Venstre og Det Konservative Folkeparti) sammen med Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne den 7. november 2010 *Aftale om en styrket indsats mod socialt bedrageri*. Der blev afsat en samlet bevilling til gennemførelsen af aftalens initiativer i perioden 2011-2014.

Aftalen har følgende syv hovedområder:

1. Bedre kontrol med ydelser ved ophold i udlandet
2. Bedre kontrol mod dobbeltforsørgelse og sort arbejde
3. Bedre kontrol i og på tværs af kommuner
4. Øget koordineret indsats i udsatte boligområder, herunder ghettoer
5. Bedre opfølgning på den kommunale kontrolindsats
6. Flere kommunale politianmeldelser af socialt bedrageri
7. Nedsættelse af et permanent udvalg om bedre kontrol

Nedenfor gennemgås aftalens initiativer.

Ad 1) Bedre kontrol med ydelser ved ophold i udlandet

Aftalens konkrete initiativer	Ansvarlig	Gennemført	Status
<p>Etablering af kontrolteams i udlandet Der etableres kontrolteams i Tyrkiet og Spanien for perioden 2011-14, og et 2-årigt pilotprojekt i henholdsvis Thailand og Marokko. I forhold til Tyrkiet vurderes det at være nødvendigt at indgå en politisk aftale som grundlag for, at Danmark kan etablere forsøg med kontrolmedarbejdere i landet. I forhold til Marokko skal de nærmere vilkår undersøges. Medarbejderne skal primært være lokal arbejdskraft. Kontrolmedarbejderne vil bl.a. via lokale registre kunne undersøge, hvordan en person er bopælsregistreret, og om personen har væsentlige ejendomsbesiddelser, som kan have indflydelse på retten til offentlige ydelser. Kommunerne i Danmark vil også kunne bede om at få tjekket oplysninger om, hvorvidt personer, der rejser på gentagne ferier i de pågældende lande, fx. ejer en bolig i landene. Pilotprojekterne i Thailand og Marokko skal evalueres efter at have været i funktion i godt et år, således at der kan tages stilling til eventuel videreførelse.</p>	BLIS	Gennemført	<p>Der er ansat 2 kontrolmedarbejdere i Spanien og 1 kontrolmedarbejder i Thailand.</p> <p>Pensionsstyrelsen/Udbetaling Danmark foretog i foråret 2013 en styrket kontrol af pensionister i Marokko.</p> <p>Der er løbende arbejdet på at få et samarbejde på plads med Tyrkiet. Det er aftalt, at Udbetaling Danmark sender et kontrolteam til Tyrkiet, der samarbejder med de tyrkiske myndigheder.</p>
<p>Intensivering af lufthavnstilsynet De seneste erfaringer med lufthavnstilsynet peger på, at der er behov for en tostrengt strategi. For det første en fortsat bredt rettet kontrolindsats, der giver synlighed og som kan virke præventivt. For det andet en målrettet indsats mod de flyankomster og afgang, hvor der erfaringsmæssigt registreres en højere andel af personer, som potentielt set snyder med offentlige ydelser i relation til deres udlandsophold. På nuværende tidspunkt gennemføres minimum 12 tilsyn årligt i Kastrup Lufthavn. Pensionsstyrelsens kontrol skal øges i Københavns Lufthavn Kastrup i samarbejde med politi og SKAT. Fremover skal der som minimum gennemføres yderligere 13 målrettede tilsyn, hvilket vil være en kraftig styrkelse af indsatsen. Der vil således som minimum blive gennemført 25 kontrolaktioner om året. En yderligere intensivering af Lufthavnstilsynet vil betyde, at fremtidige aktioner også omfatter andre lufthavne og grænseovergange i overensstemmelse med gældende EU-regler.</p>	STAR	Gennemført	<p>Hjemlet i lovændring nr. 600 af 14. juni 2011</p> <p>I 2011 blev der gennemført 36 kontrolaktioner, heraf 8 ved andre lufthavne og grænseovergange end Kastrup Lufthavn.</p> <p>I 2012 blev der gennemført 11 kontrolaktioner i Kastrup Lufthavn.</p> <p>I 2013 blev der gennemført 27 kontrolaktioner, heraf 5 ved andre lufthavne og grænseovergange end Kastrup Lufthavn.</p> <p>I 2014 vil der i tillæg til de minimum 25 kontrolaktioner blive gennemført 14 kontrolaktioner i Kastrup Lufthavn og ved andre lufthavne og grænseovergange. Der vil således blive gennemført minimum 39 kontrolaktioner i 2014. Dermed indhentes de manglende kontrolaktioner i 2012.</p>
<p>Bedre opfølgning på resultatet af lufthavnstilsynet Det skal have en konsekvens, hvis kontant- eller starthjælpsmodtagere uberettiget og mod bedre vidende modtager ydelser under ophold i udlandet. De skal have en mærkbar sanktion, der svarer til de sanktioner, der gives ved uberettiget modtagelse af hjælp samtidig med arbejde. Det betyder, at hjælpen nedsættes med 1/3 i 3 uger for personer, der modtager hjælp på voksensats. 2. gang inden for de seneste 5 år nedsættes hjælpen med 1/3 i 20 uger. Samtidig skal kommunen, hvis den får meddelelse om, at der i</p>	STAR	Gennemført	<p>Hjemlet i lovændring nr. 600 af 14. juni 2011.</p> <p>STARfølger op i forhold til a-kassernes og kommunernes håndtering af lufthavnssagerne og rapporterer særskilt herom i statusrapporter til Tilsynsrådet.</p>

Aftalens konkrete initiativer	Ansvarlig	Gennemført	Status
<p>Lufthavnstilsynet er rejst tvivl om den generelle rådighed for en kontant- eller starthjælpsmodtager, hurtigst muligt indkalde personen til en individuel jobsamtale efter meddelelsen er modtaget. Herefter skal kommunen i en 3 måneders periode indkalde personen til en jobsamtale hver anden uge. Pensionsstyrelsen skal have hjemmel til at følge op på, om kommunerne har behandlet sagerne fra lufthavnstilsynet, herunder om der er givet sanktioner. Initiativet kræver lovændring. Desuden opprioriterer Pensionsstyrelsen tilsynet med a-kassernes håndtering af lufthavnssagerne.</p>			
<p>Mulighed for at følge elektroniske spor Pensionsstyrelsen skal i forbindelse med behandlingen af konkrete sager efter arbejdsløshedsforsikringsloven have adgang til at indhente oplysninger fra pengeinstitutter. Formålet er at undersøge, om kreditkort er brugt i udlandet med henblik på at afklare, om der er ophold i Danmark. Initiativet kræver lovændring.</p>	STAR	Gennemført	Hjemlet i lovændring nr. 600 af 14. juni 2011

Ad 2) Bedre kontrol med dobbeltforsørgelse og sort arbejde

<p>Virksomhedskontrol på tværs af kommuner Kommunernes adgang til at gennemføre virksomhedskontroller skal udvides. Der er behov for at kunne gennemføre dels virksomhedskontrol på tværs af kommunegrænser efter aftale med den berørte kommune, dels virksomhedskontrol i konkrete sager frem for som nu kun ved stikprøvekontrol. Initiativet kræver lovændring.</p>	BLIS/ STAR	Gennemført	Hjemlet i lovændring nr. 600 af 14. juni 2011
<p>Ingen dobbeltforsørgelse ved udbetaling fra Feriekonto Der etableres ny digital adgang til Feriekonto med henblik på at sikre, at kommuner og a-kasser kan bruge feriedata (feriekonto-udbetalinger) i kontrolindsatsen. Herved kan det undgås, at personer, der holder ferie, samtidig modtager overførselsindkomster.</p>	STAR	Gennemført	Kommuner og a-kasser har digital adgang til at gennemføre systematisk kontrol ved brug af oplysninger fra Feriekonto. STAR fører kontrol med, at a-kasserne gennemfører den systematiske kontrol.
<p>Bedre oplysningsgrundlag om omfang af selvstændig virksomhed Det er muligt at kontrollere lønmodtageres arbejdsindkomst via Indkomstregistret. Der er ikke tilsvarende muligheder for at kontrollere om ydelsesmodtagere driver selvstændig virksomhed og omfanget heraf. Oplysninger om momsregistrering og momsangivelser skal derfor gøres tilgængelige for a-kasser og kommuner, således at det bliver muligt også at kontrollere selvstændige, herunder omfanget af virksomheden. Initiativet kræver lovændring.</p>	STAR	Delvist gennemført	<p>Der er i efteråret 2012 - foråret 2013 gennemført et pilotprojekt vedrørende en digital løsning.</p> <p>STAR og SKAT er pt. ved at afdække, hvordan det rent praktisk kan lade sig gøre, at SKAT's oplysninger om momsregistrering og momsangivelser gøres tilgængelig for a-kasser, således at det også bliver muligt løbende at kontrollere selvstændige erhvervsdrivende. Kommunerne har allerede adgang til de pågældende data via KMD.</p>

Aftalens konkrete initiativer	Ansvarlig	Gennemført	Status
			Som en del af tilrettelæggelse af løsningen, vil der blive taget stilling til, hvorvidt der er behov for lovændring.

Ad 3) Bedre kontrol i og på tværs af kommuner

<p>Bedre udnyttelse af oplysninger mellem forvaltningerne i kommunen (bl.a. om børns udlandsophold)</p> <p>Det er vigtigt, at de forskellige forvaltninger i en kommune er opmærksomme på, at oplysninger, som de modtager, kan have relevans for andre dele af forvaltningen. Fx kan de dele af forvaltningen, der arbejder med udbetaling af børneydelser, have nytte af oplysninger fra kommunens skoler om børns længerevarende fravær. Kommunerne skal vejledes om reglerne om fortsat udbetaling af børneydelser, herunder at barnet som udgangspunkt skal opholde sig i Danmark for at familien er berettiget til disse ydelser, og om at udbetalingen af børneydelser kan stoppes ved udlandsophold, herunder ved genopdragelsesrejser. Pensionsstyrelsen vil orientere kommunerne herom.</p>	BLIS	Gennemført	Den 5. juli 2011 udsendte Pensionsstyrelsen et nyhedsbrev til kommuner m.fl. vedrørende ophør af udbetaling af børne- og ungeydelser ved børns ophold i udlandet. Nyhedsbrevet var også lagt på Pensionsstyrelsens hjemmeside.
<p>Øget udbredelse af best practice ved anvendelse af digitale registre</p> <p>For at sikre en effektiv kontrolindsats er det afgørende, at eksisterende registre (fx Indkomstregisteret, CPR mv.) bruges konsekvent i sagsbehandlingen i alle kommuner. Ved at integrere brugen af relevante registre i den daglige sagsbehandling vil mange fejludbetalinger kunne bremses tidligere. En del kommuner har allerede gode erfaringer på området. Best practice fra disse kommuner skal udbredes til alle kommuner. Beskæftigelsesministeriet vil gennemføre en konference for alle landets kommuner i 2011.</p>	STAR	Gennemført	Der blev afholdt en konference for landets kommuner den 28. april 2011.
<p>Bedre vejledning til kommunerne om pligt til indberetning, når udlændinge søger om offentlig hjælp til forsørgelse</p> <p>Det kan være svært for den enkelte kommunale sagsbehandler at overskue de særlige forhold, der gælder vedrørende udlændinge, der søger om offentlige forsørgelsesydelse. Korrekte indberetninger er en forudsætning for, at der kan blive taget stilling til, om en opholdstilladelse eventuelt skal inddrages. For at sikre en bedre administration på området, gennemfører Beskæftigelsesministeriet i samarbejde med Integrationsministeriet et serviceeftersyn af vejledningerne til kommunerne på det udlændingeretlige område.</p>	JM (Udlændingestyrelsen) og BM (STAR)	Gennemført	<p>Justitsministeriet har oplyst, at Udlændingestyrelsens vejledning af kommunerne på udlændingeområdet foregår via brugerportalen www.nyidanmark.dk, via nyhedsbreve til kommunerne, via møder i Det Regionale Netværk rundt omkring i landet og i konkrete sager.</p> <p>På nyidanmark.dk findes vejledning om kommunernes pligt til at indberette om offentlig hjælp til familiesammenførte udlændinge, jf. udlændingelovens § 9, stk. 26. Herfra kan kommunerne downloade et indberetningsskema, der kan anvendes ved indberetningen til Udlændingestyrelsen. Kommunerne har ligeledes mulighed for telefonisk at få vejledning i konkrete sager.</p>

Aftalens konkrete initiativer	Ansvarlig	Gennemført	Status
			<p>Udlændingestyrelsen sender løbende nyhedsbreve til kommunerne. Heri har Udlændingestyrelsen flere gange, senest den 14. februar 2014, orienteret om kommunernes indberetningspligt over for Udlændingestyrelsen, og hvorledes indberetningen kan foretages. Udlændingestyrelsen har på ny gennemgået og revideret vejledningen om indberetningspligten på nyidanmark.dk primo 2014 og vil på møder med kommunerne i regi af Det Regionale Netværk i 2014 vejlede om kommunernes indberetningspligt.</p> <p>På Beskæftigelsesministeriets område sker vejledningen af kommunerne om indberetningspligterne i tilknytning til opholdstilladelser til udenlandske studerende, arbejdstagere og medfølgende familie på samme vis via hjemmesiden www.nyidanmark.dk (inkl. med indberetningsskemaer), via nyhedsbreve og lignende og i konkrete sager. STAR planlægger at udsende en fornyet vejledning til kommunerne i løbet af foråret 2014.</p>
<p>Registersamkøring på det kommunale område Det er i dag alene den enkelte kommune, der har adgang til at foretage registersamkøring vedrørende borgere, der modtager offentlige ydelser. I de specielle tilfælde, hvor mange kommuner kan have interesse i en fælles samkøring (fx tilfælde som Libanon-sagen fra 2006), vil det være en fordel, hvis samkøring kan ske centralt og på én gang frem for i 98 forskellige kommuner. Derfor skal der indføres en hjemmel til, at Pensionsstyrelsen i særlige tilfælde kan foretage registersamkøring på det kommunale område, sådan som det allerede er tilfældet på a-kasseområdet. Det er fortsat kommunerne, der skal behandle eventuelle sager. Registersamkøringen skal ikke række udover kommunernes nuværende hjemmel. Initiativet kræver lovændring.</p>	BLIS/ STAR	Delvist gennemført	<p>Med etableringen af Udbetaling Danmark (UDK) er der taget skridt til øget koordinering af administration og kontrol på det kommunale område. Samtidigt har UDK fået øgede beføjelser til at foretage registersamkøring af ikke-følsomme personoplysninger til brug for at identificere sager, der skal udtages til nærmere kontrol.</p> <p>I regi af den tværministerielle styregruppe om effektiv sagsbehandling og kontrol (ESK) under Finansministeriet, hvor både BM og BLIS deltager, pågår overvejelser om hvordan yderligere centralisering af registersamkøring kan være en mulighed.</p>
<p>Tilflytterkommuner får adgang til sanktionsoplysninger Der er tilfælde, hvor det er relevant for en tilflytterkommune at vide, om en nytillflyttet borger har fået en sanktion i fraflytningskommunen. Det gælder fx, når en kontanthjælpsmodtager har fået nedsat sin kontanthjælp i et antal uger. Hvis tilflytterkommunen ikke kan få oplysning herom, kan kontanthjælpen ikke udbetales korrekt. Efter de gældende regler kan tilflytterkommunen kun få denne oplysning, hvis borgeren giver sit samtykke hertil. Tilflytterkommunen skal have adgang til sådanne sanktionsoplysninger – også selvom borgeren ikke vil give samtykke hertil – da oplysningen har betydning for korrekt</p>	STAR	Gennemført	Hjemlet ved lovændring nr. 600 af 14. juni 2011

Aftalens konkrete initiativer	Ansvarlig	Gennemført	Status
beregning af kontanthjælp, starthjælp og introduktionsydelse. Initiativet kræver lovændring.			

Ad 4) Øget koordineret indsats i udsatte boligområder, herunder ghettoer

<p>Øget koordineret indsats mod misbrug af fx dagpenge, kontanthjælp og efterløn Ved hjælp af konkrete analyser og risikovurderinger skal der med inddragelse af de berørte kommuner tilrettelægges en systematisk kontrolindsats med fokus på problemerne i de udsatte boligområder, jf. regeringens udspil "Ghettoen tilbage til samfundet".</p>	SKAT/ STAR	Gennemført	<p>Pensionsstyrelsen undersøgte ca. 170 sager, som blev udtrukket af SKAT, og deltog sammen med SKAT i virksomhedsaktion i særligt udsatte områder i april 2011. Resultatet blev afrapporteret i rapporten <i>Status fra tilsynsafdelingen for 2011</i>. De sager, der ikke var afsluttet på tidspunktet for afrapporteringen, er indgået i styrelsens almindelige skatteregisterundersøgelser og er ikke særskilt afrapporteret.</p> <p>STAR får løbende indberetninger fra SKATs aktioner rundt i landet.</p>
<p>Ad 5) Bedre opfølgning på den kommunale kontrolindsats</p>			
<p>Socialt bedrageri skal være en fast del af den kommunale revision For at fastholde indsatsen og styrke det politiske fokus i kommunerne på kontrolarbejdet skal kontrolarbejdet fremover indgå som en del af den årlige kommunale revision, der afrapporteres med en revisionsberetning til kommunalbestyrelsen og en række ministerier. Beskæftigelsesministeriet fastsætter nye regler i bekendtgørelsen.</p>	STAR/ BLIS	Gennemført	<p>Det er indarbejdet i bekendtgørelse om statsrefusion og tilskud samt regnskabsafklæggelse og revision på Social- og Integrationsministeriets, Beskæftigelsesministeriets, Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikters og Ministeriet for Børn og Undervisnings ressortområder nr. 1485 af 28. december 2011. §§ 71, stk.3 og 76, stk. 4. Gældende for revisionen fra og med 2012.</p> <p>Socialt bedrageri vil fremover være en fast del af den kommunale revision og vil indgå i ministeriernes tilsyn med kommunerne.</p> <p>I forbindelse med behandlingen af de kommunale revisionsberetninger for regnskabsåret 2012 har STAR og BLIS konstateret, at revisionsberetningerne generelt ikke indeholder en særskilt omtale af kommunernes indsats mod socialt snyd.</p> <p>STAR og BLIS har påtalt dette i et fælles brev til alle kommuner og de kommunale revisorer den 19. november 2013, og manglerne i revisionsarbejdet vil også blive kommenteret i decisionskrivelserne for 2012 til de enkelte kommuner.</p>

Aftalens konkrete initiativer	Ansvarlig	Gennemført	Status
<p>Konference om eksisterende muligheder for kontrol Beskæftigelsesministeriet gennemfører som en del af opfølgningen på temarevisionen i 2011 en konference for kommunerne med fokus på resultatet af undersøgelsen og på de eksisterende kontrolmuligheder og -hjemler. Beskæftigelsesministeriet følger også op på temarevisionen med en skriftlig tilbagemelding til kommunerne.</p>	STAR	Gennemført	Der er fulgt op overfor de enkelte kommuner i decisionsskrivelser samt afholdt konference den 28. april 2011.

Ad 6) Flere kommunale politianmeldelser af socialt bedrageri

<p>Temarevisionen viste, at nogle kommuner i sager med konkret mistanke om forsægtigt eller groft uagtsomt socialt bedrageri ikke har forelagt sagen for politiet til nærmere vurdering. Det er afgørende, at kommunerne gennemfører en grundig sagsbehandling og foretager anmeldelse i sager, hvor der er mistanke om socialt bedrageri. Aftaleparterne er enige om, at det er vigtigt, at kommunerne indgiver politianmeldelse i de sager, hvor der er mistanke om socialt bedrageri. Kommunerne bør, hvis der er behov for det, tage kontakt til den lokale politikreds med henblik på en dialog omkring samarbejdet mellem den pågældende kommune og politikreds. Såfremt sådanne drøftelser giver anledning til generelle spørgsmål, eller der i øvrigt lokalt indhøstes erfaringer i sager om socialt bedrageri, vil sådanne spørgsmål kunne tages op i anklagemyndighedens nationale fagudvalg for økonomisk kriminalitet.</p>	JM (for så vidt angår politi og anklagemyndighed) og BM/BLIS (for så vidt angår kommunerne)	Gennemført	<p>Emnet var på dagsordenen på konferencen om socialt bedrageri den 28. april 2011, hvor der deltog ca. 150 personer. Deltagerne var i overvejende grad kommunale kontrolmedarbejdere. Emnet blev behandlet i et oplæg "Samarbejdet mellem politi og kommunerne – hvad er politiets rolle? Hvad er kommunernes rolle". Der blev redegjort for praksis og krav til formaliteter i forbindelse med indgivelse og behandling af politianmeldelser.</p> <p>Anklagemyndighedens nationale fagudvalg for økonomisk kriminalitet vil fortsat kunne tage spørgsmål af den omhandlede karakter op til drøftelse.</p>
--	---	------------	---

Ad 7) Nedsættelse af et permanent udvalg om bedre kontrol

<p>For at sikre opfølgningen på ovenstående initiativer, og ikke mindst for at sikre kontinuitet og koordination af den fremadrettede indsats mod socialt bedrageri, er der behov for et permanent udvalg på området. Et permanent udvalg vil også give mulighed for overvejelser om yderligere tiltag, blandt andet med inspiration i udenlandske erfaringer.</p> <p>Aftaleparterne er derfor enige om at nedsætte et fast, tværministerielt udvalg på kontrolområdet, hvor KL løbende bliver inddraget.</p>	STAR/BLIS	Gennemført	<p>Et permanent udvalg om bedre kontrol blev etableret. Udvalget var placeret under Beskæftigelsesministeriet med deltagelse af Skatteministeriet, Socialministeriet, Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration, Indenrigs- og Sundhedsministeriet og Kommunernes Landsforening (KL).</p> <p>Forskellige tværministerielle/tværoffentlige samarbejdsfora har siden den nuværende regering tiltrådte fortsat arbejdet med at koordinere og videreudvikle indsatsen på det sociale område mod fejludbetalinger og socialt bedrageri, herunder det tværministerielle samarbejde mod fejludbetalinger og socialt bedrageri, som er forankret i Finansministeriet (Digitaliseringsstyrelsens arbejde med Effektiv Sagsbehandling og Kontrol) samt den tværministerielle arbejdsgruppemod socialt bedrageri, som er forankret i BLIS.</p>
---	-----------	------------	--